

Bulletinen

Från Hallands Spelmansförbund: Nr 2 Webb 2016 . Årg 16

=====

Ordförande har ordet.

Varberg i Mars 2016

Hej spelmän och spelkvinnor.

Jag heter Olle Berglund är nyvald ordförande i Hallands spelmansförbund. Tyvärr hade jag inte möjlighet att delta på årsmötet, livet kom emellan. I stället för årsmötet var jag på begravning för min farbror som gått bort i Leksand, på dagen 95 och ett halvt år gammal. Traditioner är viktiga och begravningar är ett tillfälle för slakten att komma samman och på så sätt skapa sammanhang.

Dräkttraditionen är fortfarande stark i Leksand och kvinnor behöver flera livstycken och även flera förkläden för att vara rätt klädd beroende på tid på året och tillfälle. Med rötterna i Leksand har jag skaffat mej Leksandsdräkt men insåg att jag inte kunde klä mej i den på begravningen, jag har en blåtröja och inte en kyrkrock. Blåtröjan är Leksandsrocken med laskrosor/broderier på axlarna, kyrkrocken är en svart långrock som bara används i kyrkan. Blåtröjan kan inte bäras vid begravning, dräkten fick bli hemma.....

Traditioner är viktiga, jag har stor respekt för sådana. Jag är också ganska pragmatiskt lagd och ser värden i utveckling. Människligheteten har i alla tider utvecklats och det har och gör även folkmusiken.

Vem är då Olle Berglund?

Som ni förstår är jag inte en infödd hallänning, pappa kom från Leksand och mamma från Uppsala. Jag är född i Hälsingland när mina föräldrar bodde där en kort tid. Innan jag fyllde ett år flyttade vi till Malung och som femåring vidare till Västerås. Som barn gick jag på kommunala musikskolan och spelade fiol. Jag hade dock svårt för noterna, jag spelade helst på gehör och tröttnade efter några år utan att ha gjort några större framsteg. Några kamrater från Brukshundklubben lockade 1972 med mej på en gammeldanskurs som hölls av Västerås Folkdansgille och på den vägen kom jag in i folkdanseriet. Där fanns kompisar som spelade låtar och jag köpte mej en fiol för 350 kr och gick med i Västmanlands Spelmansförbund.

1975 flyttade jag till Varberg och började arbeta på Ringhals. Naturligtvis kontaktade jag både folkdansrörelsen och spelmanlagen. Jag kom i kontakt med Sibbarps Spelmanlag som John-Helge Johansson ledde på den tiden. Det var dock lite för mycket spel efter noter för att passa mej som gehörsspelare och det blev folkdans i Varbergs bygdegille i stället. 1977 gifte jag mej med min Ewa i Varbergs kyrka till tonerna av Bruastregen, det var väldigt lyckat, vi är fortfarande gifta!

Under åren har jag fortsatt att spela, inte för folkdans längre men då och då på olika stämmor och spelträffar.

På senare år har jag intensifierat mitt spelande och tycker själv att jag har utvecklats mycket, delvis beroende på att jag även börjat sjunga manskör. Det har varit en härlig skolning i harmonier och stämmor men har även utvecklat min förmåga att läsa noter. Numera klarar jag att uttyda enklare låtar från noter! Det är ett bra komplement. Kursen i Svenska Låtar under Gregers ledning var också en riktig kick för mej. Numera spelar jag återigen med Sibbarps spelmanslag, den cirkeln är sluten.

Vad jag vill med HSF:

Min ambition som ordförande i HSF är att skapa förutsättningar för en levande folkmusiktradition i Halland. Det finns många bra verksamheter och initiativ idag och detta vill jag skall fortsätta.

Jag tror att vi ska ha både bredd i verksamheten ock kvalitet i utförandet, gärna, men inte nödvändigtvis i kombination. Det viktigaste är alltid spelglädjen.

Jag vill att vi har spelträffar på olika platser i Halland och tillfällen till spel under de flesta av årets månader.

Jag vill att det anordnas kurser av olika slag, gärna med skickliga kursledare som har förmåga att entusiasmera och utveckla vår medlemmar.

Jag vill att vi spelmän i Halland möts och har kul tillsammans oavsett ålder och spelrutin.

Jag är övertygad om att vår nya styrelse med sina kompletterande olikheter i ålder, kön och framförallt erfarenheter har förutsättningar för att på ett givande sätt bidra till ett levande folkmusikliv i Halland.

För att lyckas behövs även du, käre medlem. Du är en av dem som håller den Halländska folkmusiken levande! Har du idéer om hur den Halländska folkmusiken kan utvecklas vill jag att du tar kontakt med någon i styrelsen, vi kan kanske hjälpa till.

Jag hoppas vi ses under året i olika sammanhang.

Varma spelmanshälsningar

Olle Berglund

Kan ni tänka er drygt 5 000 besökare på en spelmansstämma?

Det var en väntad publikinvasion lördagen den 28 juni 1935 i Folkparken i Halmstad. Då genomfördes den Tolfte Nordiska Bygdeungdomsstämman i tre dagar med folkdans och folkmusik. På kvällen den 28:e ordnades en riksspelmansstämma med över 5 000 i publiken. Jag läste om detta i avhandlingen som Karin Eriksson skrivit, om den Halländska

folkmusikrörelsen, och ville veta mer om händelsen. Jag har letat i Hallandspostens arkiv för åren 1934 och 1935, googlat på namn och pratat med Nils Jönson 95 år. Nils var där!

Förberedelserna började redan under 1934. I en artikel kunde man läsa att "glada folkdansare" börjat en kurs i att bygga fioler som leddes av fiolbyggaren K. E. Tinnerholm. Folkdanslagets ledare säger till tidningen att "Vi tänkte försöka visa, att vi inte endast äro ett dansande släkte" ... "Där kommer de där oxdansarna är en speglosa vi ibland får höra".

Nils minns att Folkdansens Vänner först hade tänkte genomföra stämman på Hallandsgården. Men när det blev klart att intresset var stort, sammanlagt 10 000 besökare, behövde man utöka med såväl Stora torg, Laxön, Örjans vall och Folkparken för att få plats med alla som skulle besöka Halmstad. Det blev den största festlighet som Folkdansens vänner någonsin genomfört.

I februari 1935 bildades en kommitté och sju underkommittéer. I kommittén ingick herrar med titlar som landshövding, borgmästare, regementsintendent, musikdirektör, trafikchef, stadsingenjör, folkskoleinspektör mfl. De damer som var med hade titlarna doktorinna, freherrinna, fru och fröken. Temat för stämman var nordiska bygdekultur i "ton, form och färg".

Stadens prästerskap motarbetade tilldragelsen. Nils kom ihåg att prästerna inte gillade att ungdomar höll på med dans. Bland folkdansare blev det stora protester och de genomförde planeringen som det var tänkt. Museiintendent E. Salvén var en eldsjäl och försvarade idogt stämman. (E. Salvén ingick vid den tiden i Hallands Spelmansförbunds styrelse. Salvén ledde bland annat arbetet med S-t Olofs kapell i Tylösand). En ungdomsgudstjänst var avsedd att hållas i kyrkan men stadens prästerskap vägra att upplåta kyrkan för ungdomarna. Gudstjänsten hölls därför i Västra skolan (nuvarande Brunnsåkersskolan). Vid avslutningen i Folkparken höll Kyrkoherde Ejnar Brundin ett föredrag om ungdomstidens ljuvlighet och farlighet där han varnade för överdrifter.

Till Bygdeungdomsstämman kom dansare från Danmark, Norge, Finland, Färöarna, Estland, Tyskland och Österrike. Nils minns att det också kom dansare från England och Island. I inledningstalen framhölls den nordiska gemenskapen. Så här sa landshövdingen: "Vi har en kultur vars enhet är omiskänslig. Sagor, folkvisor, folkmusik, seder och bruk äro i stort sett gemensam nordisk egendom" ... "folkets fria samhällsskick" ... "det är ett underbart land, vår gemensamma hembygd, Vårt Norden." Danmark, Norge (unionen upplöst 1905) och Finland (självständigt från Ryssland 1917) tackar i tal om att odla förbindelser mellan de nordiska länderna. Borgmästare Bismark framhöll senare, i sitt tal på Stora torg inför festmarschen, att Halmstad blev en samlingsplats för hela Norden.

I Folkparkens hölls en tävling i Nordiska danser. Folkdansens vänner vann tävlingen. Nils minns att folkdanslaget bland annat dansade Vingåkersdansen, Frykdalspolska och Skrälåten. Skrälåten var en svår dans men folkdanslaget hade tränat mycket inför tävlingen.

Riksspelmansstämman i Halmstad var den första sedan 1927 på Skansen. Inför spelmansstämman intervjuas redaktör Filip Pärsson från Falkenberg. (Filip Pärsson var den förste ordförande i Hallands Spelmansförbund, mellan åren 1931 - 1942). Det är en slags programförklaring. "Den gamla folkmusiken dör aldrig. Starka krafter ha varit i rörelse för att förkväva den. Fars gamla fejla hängdes upp på den dammiga vindsskrubben, när dragspelet gjorde sitt intåg i Sverge. Men spelmansskynnet ligger i slakten. En vacker dag

kryper en av de yngre släktingarna upp på loftet och letar fram det gamla instrumentet igen och lär sig hantera det. Vi ska inte misströsta, gott folk! Jazzen är, liksom dadaismen och funkis och tuggummit, en epidemi. När det rasat ut, går den över. Och på landsbygden har den förresten aldrig gått folket i blodet. Dansbanecheferna ha under de senaste åren sett sig nödsakade att ta up både polkett och gammalvals på programmet. Landsbygdens söner och döttrar äro icke fullt tillfredsställda med niggergymnastiken. Det kan vara lustigt att efterhärma ibland, men man ger sig inte densamma i våld med hull och hår."

70 spelmän kom till riksspelmanstämman och ett 40-tal deltog på kvällen för uppspelning för juryn. Spelmän från Sveriges samtliga spelmansförbund deltog. Några kända spelmän var Olof Knut-Ekwall från Tranås, Sten Weibring från Västerbotten, Einar Olsson från Närke och Frykdals-Lasse från Göteborg. Från Halland nämns Karl Stenström från Slöinge, August Ysenius och L. F. Palmqvist från Eldsberga. Till riksspelmanstämman hade några gånglåtar upptecknats, bland annat "Brua-stregen" av August Ysenius samt ett par låtar av L. F. Palmqvist och Olof Tillman.

Inträdet var 1 krona för äldre och 50 öre för barn. Stämman inleddes med ett anförande av docent C. W. von Sydow som "påpekade att på musikens område finns det inga språkgränser. Den når vem som helst, men för att den skall ha någonting att ge internationellt måste den vara nationell, uttrycka något eget hos ett folk, dess kynne och särart. De gamla spelmanslåtarna uttrycka just de breda folkens sinne för musik, sade talaren, och underströk särskilt den betydelse riksstämmor, som denna ha för folkmusikens fortsatta utveckling och blomstring."

I juryn fanns några av Sveriges främsta folkmusikkännare, Olof Knut-Ekwall från Tranås som var violinist, violinpedagog, violinmakare och Skansenspelman på 1910-talet, docent C. W. von Sydow som var folklivsforskare från Lund (och far till Max von Sydow), musikdirektör Hj. Torell från Stockholm och redaktör Filip Pärsson från Falkenberg. Bedömningarna utgick från kraven "renhet, ton, rytm, teknik, stil och karaktär".

Hallandsspelmännen inledde uppspelningen och därefter följde övriga från Bohuslän, Västergötland, Närke, Småland o. s. v. Nils lyssnade på spelmännen under uppspelningen från Folkparkens stora utomhusscen. Tidningen skriver att alla spelmännen kunde sina saker. "Det blev kanske lite tröttande i längden, tyckte en del av publiken, då även pausen måste utnyttjas vid lilla dansbanan i skogen för att hinna genom det uppsatta programmet, men överhuvudtaget var man "med på noterna" och det applåderades livligt av den till över 5 000 personer uppgående publiken."

Guldmärket utdelades till Olof Knut-Ekwall från Romanäs. Från Halland fick August Ysenius från Eldsberga, Linus F. Palmqvist från Eldsberga, Johan A. Nilsson från Vinberg, J. H. Andersson från Fjärås, Eric Bengtsson från Halmstad och John M. Ekström från Hyltebruk bronsmärket. Spelmansmärkena var komponerade av Anders Zorn och utdelningen av märken och diplom skedde senare på kvällen vid högtidsmiddagen i restaurang Norre Katt (där nu Bastionen ligger).

Förutom riksspelmanstämman var det dans på tre dansbanor, uppvisning av folkdansare, sång, festligheter på Örjans vall, festmarsch från Stora torg till Örjans vall ("lika publikspäckad som vid någon allsvensk bolluppgörelse") och avslutning på Laxöns festplats. Nils upplevde stämman som en stor och högtidlig händelse.

Det är intressant att jämföra då med nu. Då var det gemenskap och förening inom Norden som var aktuellt, men också betoning på den mer nära hembygden och traditioner. Ungdomen var i centrum och dans i kollision med kyrkan. Folkmusiken bygger på sin egen särart som är unik för oss här, har alltid ett förhållande till och konkurrerar med det som är modernt för tiden. Och att vi spelmän och kvinnor behöver samlas.

Bo Thörn

Aktuellt

Spelmansstämma i Varberg 7/5

Lindberga hembygdsgörelse i samarbete med riksspelmanen Lars-Henric Ohlström anordnar spelmansstämma i Bolsestugan, Trönninge strax norr om Varberg lördag 7/5 kl 13.00 16.00.

Se mer info på förbundets hemsida eller på förbundets facebookside.

Spelmansstämma i Bråtadal 12 Juni Kl: 14

Kulturgården Bråtadal har bytt ägare flera gånger under senare år, därför blev det ingen Spelmanssämman på Bråtadal år 2015.

Nu 2016 är den tillbaka vilket är mycket glädjande. Spelmansstämman på Bråtadal är ju en Buskspelsstämma.

Spelmansstämman i Hällesåker är i år lörd 9 Juli kl: 12

Spelmansstämman som är på Börjesgården i Hällesåker börjar som vanligt kl: 12 med en genomgång av Allspelslåtarna, det har visat sig varit en bra sak att göra detta då uppspelet på scenen kl: 13 har blivit av bra kvalité.

Sedan blir det framträdande från scenen. Det bästa är att buskspelet kan ske samtidigt.

Arr: För 31 året Lindome Hembygdsgille och Hällesåkers Spelmanslag

Spelmansstämma i Södra Näs 24 Juli Kl: 13

Spelmansstämman på Träslövs Hembygdsgård "Eliass" i Södra Näs som ligger efter kustvägen strax söder om Apelviken i Varberg. Det är också en Buskspelsstämma som i fjol inte var så välbesökt men väldigt trevlig. Arr: Träslövs Hembygdskrets

Spelmansstämma i Unnaryd Lörd 6 Aug Kl: 13

En spelmansstämma i den vackra Hembygdsparken i Unnaryd, stämman är en buskspelsstämma med en allspelsstund på logen.

Arr: Unnaryd-Jälluntofta-Hembygdsgörelse

Spelmansstämma i Eldsberga Sönd 14 Aug kl: 13

En Spelmansstämma som var ny förra året och gjorde succé. Hembygdsgården Dammen i Eldsberga ligger efter gamla E6 an från Halmstad mot Laholm. det är Hembygdsföreningen i Eldsberga och Harplinge Spelmanslag som står för det hela.

Se mer info på förbundets hemsida eller på förbundets facebookside.

Allspelslåtar och annan information om de olika Stämmorna finns på hemsidan.

Stadgar för Hallands spelmansförbund antagna vid årsmötet 28/2 2016 i Okome

Syfte och tillhörighet

- § 1 Föreningens namn är Hallands Spelmansförbund. Vedertagen förkortning är **HSF**
- § 2 Hallands Spelmansförbund har som uppgift:
- A) att väcka förståelse och kännedom om svensk folkmusik, särskilt den halländska.
 - B) att vårda intresset för folkliga instrument samt sång.
 - C) att verka för gamla värdefulla melodier blir upptecknade eller inspelade.
 - D) att förvara noter och inspelningar så att de finns tillgängliga för medlemmar, forskare och andra intresserade.
- § 3 Förbundet är anslutet till Sveriges Spelmäns Riksförbund (**SSR**) och samarbetar med andra organisationer med likartade intressen.
- § 4 I frågor som inte täcks av HSF:s stadgar gäller SSR:s stadgar.
- § 5 Förbundet är politiskt och religiöst neutralt.

Medlemsskap

- § 6 Medlemskap står öppen för var och en, som är beredd att verka i den anda som redovisas i §2. Medlem kan vara aktiv eller stödjande. Till hedersmedlem kan den utnämnas som gjort särskilda insatser inom förbundet. Störande och olämpligt uppträdande kan föranleda uteslutning ur förbundet efter styrelsens prövning. Medlem bör förutom övriga adressuppgifter även meddela förbundet E-postadress när sådan finns.
- § 7 Medlem skall erlägga årsavgift vars storlek bestäms av årsmötet. Hedersmedlem är befriad från årsavgift.
- § 8 Medlemmar får inte enskilt ordna tillställningar i förbundets namn.

Styrelse och organisation

- § 9 Förbundets styrelse skall bestå av 7 ordinarie ledamöter och 2 suppleanter, därav 5 aktiva spelmän.

För granskning av styrelsens räkenskaper och förvaltning skall vid årsmötet väljas 2 revisorer och en revisorssuppleant, vars arbete skall vara avslutade för skriftlig redovisning på årsmötet.

§ 10 Styrelsen konstituerar sig själv och bildar arbetsutskott. (t ex ordf, sekr: och kassör)

§ 11 Förbundets verksamhetsår sammanfaller med kalenderåret.

Möten

§ 12 Ordinarie årsmöte skall hållas före februari månads utgång .

Datum för årsmöte och övriga medlemsmöten beslutas av styrelsen.

Extra möte skall hållas, då styrelsen så finner erforderligt eller då minst en femtedel av medlemmarna anhåller därom till styrelsen med angivande av ändamålet.

Kallelse skall ske per brev/E-brev till varje medlem minst 10 dagar före mötet.

Motioner och förslag på ledamöter till SSR:s styrelse skall vara inkomna till HSF:s styrelse före årsskiftet.

Enkel majoritet gäller i alla frågor. Vid lika röstetal har sittande ordförande utslagsröst.

HSF:s stadgar kan ändras efter beslut av minst 3/4 delar av samtliga vid ordinarie årsmöte närvarande medlemmar.

§ 13 På ordinarie årsmöte skall följande ärenden upptagas på dagordningen.

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
2. Val av två justeringsmän.
3. Fastställande av dagordning och fråga om mötets behöriga utlysning.
4. Uppläsning av föregående mötets protokoll.
5. Föredragning av räkenskaper samt styrelse och revisionsberättelse för det gångna året.
6. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
7. Behandling av motioner och förslag, som inkommit till årsmötet. (Se § 12)
8. Val av ordförande för ett år.
9. Val av halva antalet styrelseledamöter för period av 2 år.
10. Val av två revisorer och en revisorssuppleant för en period av ett år.
11. Val av spelledare för ett år.
12. Val av representanter och suppleanter för stämmor i SSR. (SE SSR: stadgar.)
13. Val av materialförvaltare för ett år.
14. Fastställande av årsavgift.
- 15 Övriga frågor.

Upplösning

§ 14 Upplöses förbundet skall dess samlingar av noter och eventuell övrig egendom deponeras på Stiftelsen Hallands Läns museer. Skulle Spelmansförbundet återuppstå återlämnas dess egendom till förbundet.

Förbundet kan upplösas efter beslut av minst 3/4 delar av samtliga vid ordinarie årsmöte närvarande medlemmar.

På årsmötet i Okome 2016 blev det 2 st nya Hedersmedlemmar utsedda.
Sven-Åke Svensson och Leopold Wallin

Info om instrumentförsäkringen

Folksam har skärpt kraven på att instrument som försäkrats via spelmansförbundet skall vara värderade. Förbundet fick inte tillräckligt många anmälningar för att kunna anordna en värderingsträff men vi ser på möjligheterna att göra ett nytt försök till hösten.

Är du intresserad hör av dej till Torbjörn.

När ditt instrument är värderat behöver kassören, Torbjörn ha en kopia på värderingen.

Följande är klippt från Folsams produktblad. Läs gärna all information om försäkringen. Du hittar en länk på förbundets hemsida och/eller på SSR:s hemsida.

<http://www.folksam.se/sverigesspelmannsservicesida>

Vilket försäkringsbelopp ska anges?

Det är viktigt att du anger rätt försäkringsbelopp vid tecknande av försäkring så att instrumentet är rätt försäkrat. Är du osäker över värdet bör du ta kontakt med en yrkesverksam musikinstrumentmakare och göra en försäkringsvärdering.

För föremål vars värde ligger mellan 30 000 – 100 000 kronor bör värderingsintyg finnas vid tecknande av försäkring.

För egendom vars värde överstiger 100 000 kronor ska värderingsintyg visas upp vid tecknande av försäkring. Värderingsintyget ska därefter förnyas vart femte år.

Värderingsintyg

Vid eventuell stöld/förlust ska man kunna styrka ersättningskravet genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma ersättnings storlek.